

Інна Дем'янова

студентка 3 курсу спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **М.В. Кузуб,**

старший викладач кафедри обліку та оподаткування

Київський національний торговельно-економічний університет,

м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ СТРАХУВАННЯ МАЙНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність дослідження полягає в тому, що сільське господарство має низку особливостей, які не притаманні жодній іншій галузі. Однією із них є безпосередня залежність від погодно-кліматичних умов і природних катаклізмів, у результаті яких підприємства агропромислового комплексу постійно перебувають у режимі високих ризиків, що істотно впливають на показники виробництва. За для збереження свого майна сільськогосподарські товаровиробники здійснюють його страхування.

Сільськогосподарське страхування – є один з найбільш специфічних видів страхування, тому що об'єктами страхування є: 1) будівлі, споруди, сільськогосподарська техніка, об'єкти незавершеного будівництва, передавальні пристрої, силові, робочі та інші машини, транспортні засоби, сировина, матеріали, продукція; 2) врожай сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень плодоносного віку; 3) сільськогосподарські тварини, птиці, кролі, хутрові звірі, сім'ї бджіл у вуликах; 4) дерева та плодово-ягідні кущі, виноградники [2]. Тому величезна кількість факторів (посуха, вимерзання, заморозок, град, злива, буря, повінь, пожежа, падежі, загибель або вимушений забій тварин, крадіжки) є постійними і неминучими ризиками будь-якого агробізнесу. Вони можуть викликати значні фінансові втрати, тому подібний вид бізнесу повинен знаходити надійні можливості захисту від них.

Зупинимось докладніше на тому, як відбувається страхування рослинництва та тваринництва в сільськогосподарських підприємствах.

При страхуванні урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень страхова вартість урожаю розраховується шляхом множення площі посіву сільськогосподарських культур і посадок багаторічних насаджень на середню врожайність за останні п'ять років, що передують року страхування, та множення на ціну одиниці вирощеної продукції, встановлену для цілей страхування центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику [5].

Страхувальнику слід пам'ятати, що при страхуванні аграрних ризиків він бере на себе певні зобов'язання перед страховиком, такі як: більш високі вимоги до догляду за посівами або готовими культурами, а також необхідність моніторингу стану посівів для своєчасного повідомлення страховика про зміни, які можуть вплинути на об'єкт страхування.

Страхова сума при страхуванні витрат на посадку або вирощування культури може включати в себе: вартість посівного матеріалу, вартість мінеральних добрив, зарплату, вартість засобів захисту рослин, пально-мастильні матеріали і т.д.

Щодо страхування тварин, страховим випадком є подія, передбачена договором обов'язкового страхування, з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхового відшкодування страхувальнику. Страхова сума обов'язкового страхування визначається за балансовою вартістю, але не повинна перевищувати ринкової вартості тварин. Об'єктами страхування є: продуктивна худоба, молодняк, племінні та особливо цінні тварини.

Страхова вартість сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, водних біоресурсів і тваринницької продукції визначається виходячи з ціни одиниці продукції, розрахованої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну аграрну політику. Вказані ціни можуть бути диференційовані за видами продукції, областями або природно-економічними зонами. Дані про рівень цін на продукцію доводяться до відома страхувальників і страховиків [5].

Нарахування та сплата страхових внесків відображається на рахунку 65 «Розрахунки за страхуванням», а саме на субрахунку 655 «За страхуванням майна».

За дебетом субрахунку 655 відбувається нарахування страхових внесків, а за кредитом цього рахунку сплата страхових внесків.

Витрати на страхування включаються до складу собівартості готової продукції як інші прямі витрати. Їх обліковують на рахунку 23 «Виробництво» [3].

Що стосується виплати страхового відшкодування за договором страхування, то воно здійснюється страховиком на підставі повідомлення страхувальника та страхового акта, який складається страховиком або уповноваженою ним особою. При цьому розмір матеріальної шкоди (збитку) для здійснення страхових виплат встановлюється:

- при страхуванні урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень – як різниця між страховою вартістю урожаю, зазначеною в договорі страхування, і вартістю фактично отриманого після настання страхового випадку урожаю;

- при страхуванні сільськогосподарських тварин – виходячи зі страхової вартості тварин, зменшеної на вартість придатної до використання або реалізації продукції (м'ясо, шкура, шерсть, субпродукти тощо) [1].

Сума страхового відшкодування від страховика (компенсація збитків) відповідно до п. 19 П(С)БО 15 [4] уключається підприємством-страхувальником до складу доходів (Кредит субрахунку 746 «Інші доходи»). При цьому такий дохід визнається в бухгалтерському обліку в періоді складання страхового акта. Сума понесених збитків відображається на субрахунку 977 «Інші витрати діяльності».

Головна мета страхування сільськогосподарських ризиків – часткова або повна компенсація страхувальнику втрати врожаю, яка можлива в слідстві впливу різних несприятливих факторів. Типовий вибір страхових ризиків охоплює ключові випадки, які можуть негативно вплинути на стан сільськогосподарських культур та врожайність. Основні випадки, що входять до договору страхування, – це посуха, град, пожежа, мороз, крижана кірка, зимовий удар, грязь, ураган, дощовий дощ, повені, хвороби рослин та землетрус.

Без страхування сільське господарство, як галузь, що особливо схильна до впливу зовнішніх факторів, не зможе здійснювати інноваційного розвитку і

конкурувати на міжнародних ринках сільгосппродукції. Страхування є одним із важливих елементів гарантування економічної безпеки й стабілізації фінансового стану сільськогосподарських товаровиробників.

Список використаних джерел

1. Децюра Сергій. Страхування врожаю: коротко про головне. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2018/may/issue-38/article-36320.html>
2. Про внесення змін до Закону України "Про страхування"; Закон України від 04.10.2001 № 2745-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-14>
3. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільсько-господарських підприємств; затверджених наказом Мінагрополітики від 18.05.2001 р. № 132. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN2842>
4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід". URL: <https://zakon.help/law/z0860-99>
5. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою; Закон України від 09.02.2012 № 4391-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17>